

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník 87

Číslo 44

28. října 2007

Cena: 6 Kč

NAĀ BRÁZDILOVÁ: „SLUŽBA V CÍRKVI POTŘEBUJE NEPOKOJNÝ MOZEK“

Na konferenci k 60. výročí kněžského svěcení žen poskytl naše první vysvěcená duchovní s úplným teologickým vzděláním sestra Naděžda Brázdilová rozhovor pro Rádio Proglas. Jeho tištěnou verzi vám teď přinášíme.

* Letos slavíte 60. výročí své kněžské služby a spolu s vámi i celá církev, protože vy jste byla ta první. A nejenom v Církvi československé husitské, nejenom u nás v Čechách a na Moravě, ale tuším, že opravdu i v celé Evropě. Takže jste vlastně taková významná osoba. Nicméně vraťme se k začátku a řekněte nám, co vás vůbec přivedlo k rozhodnutí, tehdy tak velice neobvyklému, být ženou-farárkou.

Za prvé já se dodneška nepovažuji za nějakou významnou osobnost a to, co mě přivedlo, byla situace v té poslední světové válce. Já jsem to jako studentka prožívala velmi těžce a těžce jsem také prožívala, jak to dopadalo na lidi kolem mne. Jak najednou všechno bylo takové zhrublé, plné nenávisti po tom pětáctičtém roce, a tak jsem se už ve válce rozhodla, že budu pro sebe hledat nějaké povolání, v kterém bude velká pomoc člověku na rozhraní neštěstí, zoufalství. Dostaly se mi do ruky práce dvou sester, byla to z evangelické církve sestra Čapková a u nás to psala sestra Olga Pešková, a to mě přivedlo k tomu, že jsem začala studovat i Písmo. Osudy těch husitských žen, které se zúčastnily nejen toho myšlenkového boje, mě přivedly k tomu, že jsem vzala do ruky Písmo. A už to bylo jasné. Prostě jsem se rozhodla, že budu studovat teologii. Tehdy to bylo nemožné, zdálo se, že to je nemožné. Po maturitě jsem okamžitě jela do Prahy zeptat se bývalého profesora naší fakulty dr. Kováře, jestli vůbec bude možné, až se po válce otevřou vysoké školy, studovat teologii. Oni mi tehdy oba řekli,

že ano a že už mě teď přijímají a že můžu po maturitě začít soukromě studovat u dr. Mánka, který byl tehdy farářem v Heřmanově Městci. A tak jsem k němu pilně dojížděla a on mně dával už materiály, nejenom základy teologického myšlení, ale už jsem se začala pokoušet pomalu studovat hebrejštinu a řečtinu. Takže když se vysoké školy znovu otevřely a byla jsem povolána řádně na fakultu, nastoupili jsme na fakultu už 1. června 1945. A protože jsem měla tento náskok, mohla jsem už během prvního a začátkem druhého semestru složit první zkoušky. Teprve až v roce 1947 začala ústřední rada velmi vážně hovořit o tom, zda ženy, které vystudují teologii, budou moci být vysvěceny a pověřeny jako duchovní. Bylo to dlouhé jednání, musely se vyjádřit všechny diecézní rady a nakonec vyšlo usnesení, že ano, že v naší církvi můžeme přijmout ženy do duchovenského stavu, ale že budou muset sloužit jenom ve velkých náboženských obcích jako duchovní a čekat, jak se osvědčí. A to byl můj začátek.

* **Vy jste byla vysvěcena v říjnu?**

Koncem října 1947.

* **A jak vás tehdy přijali v těch obcích, kam jste jako první žena farářka přišla? Jak vás přijali věřící, jak vás přijali kolegové nebo veřejnost?**

Můj první nástup byl přirozeně velká náboženská obec, to byl Žižkov, což byla obec s poměrně zajímavým sociologickým zázemím, takže ústřední rada předpokládala, že Žižkov by mě mohl přijmout, takže jsem nastoupila hned 1. listopadu 1947 do náboženské

Sestra Naděžda Brázdilová se zúčastnila i teologické konference k 60. výročí kněžského svěcení žen v naší církvi

obce žižkovské. Tam vůbec žádné problémy nebyly, díky složení tamních lidí – víte, že v té době Žižkov byla především dělnická čtvrť. Ani potom v dalších obcích, ať to bylo Ústí nebo Liberec, to byly pohraniční obce, tam také žádné problémy nebyly. Další moje obec byla vesnice, ovšem byla to vesnice, kde působil kdysi druhý patriarcha Procházka, kde celá vesnice i okolní vesnice přestoupily k naší církvi z takových 90 procent, čili tam to taky problém nebyl. Oni mě vzali docela normálně, naopak jsem zapadla mezi ty lidi tak, že dodneška se mi po nich stýská. A v Trutnově to bylo jasné, to taky byla pohraniční náboženská obec. Žádný problém.

* **Takže jste měla svým způsobem opravdu štěstí, nebo bychom mohli**

říct, že tu cestu vám Pán Bůh docela umetl.

Umetl, ale možná že to bylo taky tím, že od první chvíle a dodneška v tom nevidím žádnou výsadu, že já jsem jako první žena sloužila jako duchovní. Já to dodneška beru jako docela přirozenou věc Boží služby.

* **Setkala jste se někdy s onou výtkou z Pavlova listu, že žena má ve shromážděních mlčet, musela jste se třeba obhajovat v teologických kruzích?**

Tak osobně jsem se s tím nesetkala, protože asi jsem byla dost výrazná, bojovná osobnost, že se mi to ti moji kolegové báli říct, ale byly chvíle, kdy jsem se musela chtít nechat vrátet k té službě žen, třeba i v podání jak Starého, tak Nového zákona. To bylo.

* **Strávila jste tedy v církvi šedesát let života, většinou to byla služba kněžská, duchovenská. Jaké to byly roky?**

Když se na to dívám nazpátek, protože teď už jsem šestý rok v důchodu, a tak mám čas hodnotit ta uplynulá léta, musím říct, že to nebylo vždycky jednoduché, že tam byly chvíle klidu a pohody, ale že tam byly i velmi bouřlivé události, ale já jsem si zjistila od první chvíle něco tak úžasného, že cítím nade mnou nebo ve mně takový ten Boží smích nad tím, že člověk se něčím trápí, z něčeho je nešťastný, a ono potom to neštěstí a ten smutek, který na nás doléhá se najednou obrátí a ten člověk vidí, že to bylo jenom k jeho dobru, a takových případů mám celou řadu, to procházelo celými těmi více jak padesáti lety života a za to jsem nesmírně vděčná. Člověk se naučil nějak hloub prožívat ten svůj život a nenechat se vytočit nějakými okamžitými problémy nebo bolestmi.

* **Zažila jste někdy během své duchovenské služby situaci, kdy bylo naprosto evidentní, že to, že jste že-**

na, je opravdu velkou výhodou?

Zažila a vlastně zažívám dodneška, protože i když je obecné mínění, že ženy raději jdou za mužem, pravda je ta, že mně ženy, s kterými jsem se stýkala ve všech obcích, kterými jsem prošla, vždycky říkaly, že se ženou ty věci mohou probírat mnohem otevřeněji i upřímněji, protože vědí, že ta žena něco podobného prožila taky, že je víc chápe a že vždycky před mužem to nějak zamotají, zlehčí, není to ono. Takže já jsem vždycky byla spíš takovou vrbou pro ženy, které věděly, že mně se mohou vypovídat a že je pochopím jako žena.

* **Můžete nám říct nějakou historiku, ve které se mohl tento váš poznanek uplatnit?**

Těch historek mám celou řadu, ale myslím, že vám budu vyprávět jednu za všechny. To bylo právě v Jenišovicích, kde jsem velmi úzce s ženami spolupracovala a dodneška na ně s vděčností vzpomínám. Celý život se živilo jenom navlékáním korálků. Tehdy, v padesátých letech, byly všechny jako dělnice ve straně. Jednou přišel na stranickou schůzi do vesnice jakýsi pověřenec, aby je školil v odporu vůči církvi. Začal velmi nešťastně, protože si neuvědomil, že sice jsou tam dva kostely, ale v římskokatolickém se nic neděje, protože se všechno soustředilo do našeho sboru. On začal tím, že tam ve vesnici mají dva faráře. Ten v horním kostele prý jenom pojídá s chutí chleba, ale ten druhý dole k tomu ještě chlastá víno. Načež ty ženy se zvedly a tomu pánovi řekly: Podívejte se, když jdete někam něco vykládat, tak si zjistíte, jak to v té vesnici nebo městě vypadá. A my nedopustíme, abyste nám naši paní farářku urážel. Načež odešly ze schůze. Přirozeně že všechno padlo na moji hlavu a měla jsem s tím potom veliké problémy.

Pokračování na str. 3

EVANGELIZACE A MISIE – ÚKOL KAŽDÉHO KŘEŠŤANA 2

Pokračování z minulého čísla
Nová cesta za Božím královstvím
Bez mála 50 let se naše církev neustále potýká s faktem, že počet věřících stále klesá. Nejprve se hledaly příčiny a nalézaly cesty z kritického stavu, aby se dnes častokrát jen konstatovalo, že tomu tak je. Pokusy o mimobohoslužební aktivitu směřující k oslovení širšího spektra populace jsou mnohými sledovány s úsměvem, případně s otcovským pokyváním: „No, vždyť my jsme se také snažili, když jsme byli tak staří jako vy.“ Naproti tomu však existují i náboženské obce, které vedou naši starší duchovní, kde máme mimobohoslužební aktivity, dokonce i rozvinuté bohoslužební aktivity a náboženské obce tam vzkvétají. Příčinou vzniku problému tedy není nechuť lidí zúčastnit se bohoslužeb či jiných církevních obřadů, ale styl, metoda, nebo chcete-li moderně komunikační dovednost, jak naši zvěst o vy-

koupení všech hříchů naším Pánem a vlomení Božího království sdělit tak, aby ji posluchač mohl přijmout. Každý z nás jistě ví, že čekat na famílní úřadu, jestli někdo zazvoní, prostě nestačí.

a) *Bohoslužební činnost* – z analýzy, kterou provádíme každoročně u budoucích studentů Husitské teologické fakulty, jednoznačně vyplývá, že pro 90 % mladých lidí hledajících cestu za ta-jemstvím svého přesahu (transcendentem), cestu za Bohem, je současný typ liturgie ne zcela vhodný, a to jak hudebně, tak i jazykově. Je to smutné zjištění, které však nemůžeme nechat bez odezvy. Nemůžeme se jednoduše zříci tradice našich otců, ale musíme přijít s alternativou, která hudebně i jazykově současně lidi osloví tak, jak je oslovovala naše milá liturgie Karla Farského, a to po všech stránkách, ve 20. letech minulého století. Farského liturgie pak může být

skutečně vrcholem, slavností celku církve při svátečních i mimořádných shromážděních. Přes smutek mnohých bratrů i sester, i smutek můj osobní, je nutné přijít s moderní liturgií a Farského liturgii uchovat také v těch obcích, kde bude přínosná pro rozvoj společenství. Případně novou liturgii uplatňovat v rodících se společenstvích církve a stávající liturgii ponechat ve všech našich současných obcích.

b) *Výchova a vzdělávání* – analýza činností církve jednoznačně ukazuje na fakt, že jsme radikálním způsobem omezili nebo někde i zcela zastavili výuku na školách, ať už základních či středních. Jak máme oslovit nové generace, když ony ani nevědí, že existujeme? Neznají katechety, ale ani „svě“ faráře, duchovní, pastorační asistenty. Přitom právě výchova a vzdělávání bylo jednou z hlavních činností

Dokončení na str. 3

Nezůstane kámen na kameni

Nezůstane kámen na kameni, všechno bude rozmetáno (Mt 24,1-2). To je neskonale důležitá, totiž rozhodující věta pro náš život. Všechno bude rozmetáno. Je to korektor pro naše nadšení i pro naše zděšení.

Když došlo ke změnám v naší republice roku 1989, vznášela jsem se spolu s ostatními na vlnách všeobecné euforie. Jedna stará sestra se nade mnou usmívala: „Koukejte se uklidnit, já zažila konec války, osmačtyřicátý, osmašedesátý, tohle nebude jiný, bublina praskne a zbudou jen špinavý kapky.“ Překvapovala mě a přišla mi nějak zapšklá.

Měla jsem tou dobou nadstandardní mládež. (Počtem.) Sami skutečně bystří a otevření mladí lidé, ztotožňující se myšlenkově s pražskou studentskou elitou. Dnes jsou ti nejnadějnější z nich zaměstnaní v lukrativních sektorech a sounáležitost s církví je jim asi vzdálenější sounáležitostí se zaměstnavateli. Věnovala jsem jim svou energii. To je špatně. Svou, ne Boží. Nezůstal z toho kámen na kameni. Je k pochopení, že to tak dopadlo. Má aktivita postrádala pokoru, ale já to nevěděla. To neomlouvá. Měla jsem to vědět. Ujela jsem si na vlnách svého ega.

Sloužila jsem v České Kamenici. Dnes už se tam neslouží. Sloužila jsem v Hostinném. Dnes už se tam neslouží. Kolik nás je, kteří za sebou nevidí nic jiného než rozpad? Domu, společenství, dokonce i vzpomínky?

Nezůstane kámen na kameni. Všechno bude rozmetáno. To je ten opěrný bod. Bod záchytný. Jediný, kdo nebude rozmetán, je Kristus. To, co z mrtvých vstalo, nemůže být rozmetáno.

To není vyprávění o skepsi. To je vyprávění o jistotě. Jedinou jistotou zbytků naší existence je přítomný okamžik. Všechno, co bylo, je pryč. A bylo to jiné, než jsme doufali. To zřítme ve zpětném pohledu - když si nelžeme. Jen Bůh ví, jaké to bylo skutečně. Nevadí. Je třeba stát v přítomné rozmetané situaci s Kristem.

Byla v těch listopadových dnech před osmnácti lety spousta romantické euforie. Byla v těch předválečných letech naší církve spousta nezralé euforie. Dopadlo to všechno jinak. Baráky našich představ padají. Je to k desu? Ne, je to tak. A je to dobře. Nemají zůstat uchovány falešné představy. Nemají zůstat stát nezakotvené stavby. Má zůstat život. Ten pravdivý. To ostatní má být rozmetáno jako nepoužitelné. Život v Kristu – ten se rozmetat nedá. Aspoň nějaký život. Ten nejlepší.

Marta Silná

Z kazatelského plánu

22. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Vytrvalost přináší růže

Rozmlouvání člověka s Bohem není lehoučká nezávazná společenská konverzace. Jde přece o dialog mezi nebem a zemí. Prostředky tohoto dialogu jsou Boží slovo dosvědčené Písmem svatým a modlitba věřícího. Touží-li člověk upřímně, aby nezůstal při jeho monologu, aby dostal Boží odpověď na zásadní otázky, pak se má ptát a prosit vytrvale jako vdova z Ježíšova podobství a ochotně podstupovat i těžké duchovní zápasy jako starozákonní Jákob. Vždyť hledá odpověď významnější nad všechny jiné, která se netýká jen lidského rozumu, aby uspokojila naši mysl chtivou poznání. Hledá takovou odpověď, která zasáhne a poznamená celou naši bytost. Hledáme odpověď, která je hlubokou zkušeností blízkého setkání člověka s Bohem.

Vstup: Gn 32,22-31

Tužby:

2. Za pevnou dětskou důvěru v jeho otcovskou dobrotivost, za umění vytrvale a opravdově se modlit, za život ve víře, lásce a naději...

3. Aby mocí svého Ducha zbystřil náš vnitřní sluch, kdykoliv k nám promlouvá a na naše modlitby odpovídá...

Epištola: 2 Tm 3,14-4,5

Evangelium: L 18,1-8

K obětování: 1 J 3,21-23

K požehnání: 1 P 1,13-21

Modlitba:

Pane Bože, kéž nám tvůj svatý Duch vloží do srdcí upřímnou touhu podobat se co nejvíc tvému nejmilejšímu Synu, našemu Pánu Ježíši Kristu. Nauč nás zejména obracet se k tobě v modlitbách s naprostou důvěrou dobrých dětí k laskavému Otcovi, jak nám to radí a jak to sám činil Pán Ježíš. Rač zbystřit náš vnitřní sluch, abychom dokonaleji vnímali, že nenecháváš bez odpovědi naše otázky, prosby, nářky a doznání. Nedopust', abychom kvůli čemukoliv pozemskému a jen dočasnému zapomínali na tebe, který jsi věčný a z lásky otevíráš před námi bránu věčného života.

Vhodné písně: 101, 182, 185, 326

MATEŘSKÝ ÚL

aneb Podobnoství o demokracii, která je založená na osobní odpovědnosti a kázni

(pokračování z minulého čísla)

„Dolů a ven!“ křičela přes celou šíři hnědých pláství. „Chůvičky, krmičky a kojičky, stavitelky a tmeličky, strážkyně, větračky, čistíčky - ven! Nemyslete na děcka. Je jim lépe mrtvým. Ven, před Světlem a Horkým dýmem!“

Princeznino první jasné odvážné volání (Melissa ji našla) burcovalo a znělo všemi rámkami: „La Reine le veult! Královna poručí! R-o-j! R-r-o-ó-j! R-r-r-o-ó-ó-j!“

Úl se otrásl drtivou bouří.

„Nedělejte paniku, drahouškové,“ řekla Zavřečka. „To je naše dílo. Podívejte se vzhůru a uvidíte svítání Nového Dne.“

Světlo proniklo vrškem úlu, jak Královna prorokovala - nahé světlo dopadlo na vířící, rozrušené včely.

Sacharissa kroužila nad svými chůvičkami, které střemhlav skákaly z rádku a následovaly Princeznu

skupinku, tlačící se do Brány. A teď propukla panika znovu - každá zdravá včela byla chycena v objetí nejméně tří Zrůd. První instinkt každé vyděšené včely je vniknout do skladu a napat se medem; jenže už nebyly žádné zásoby, a tak se Zrůdy sáply na zdravé včely.

„Musíte nás nakrmit nebo zahyneme!“ křičely, držice a chytající všechno kolem, zatímco tiše prchající vyděšená škvoří a malí pavoučci se jim motali pod nohama.

„Myslete na Úl, zrádci! Svatý Úl!“

„Na to jste měli myslet dřív!“ křičely zdravé včely. „Jen si tu zůstaňte a dívejte se na úsvit toho svého Nového Dne!“ Nakonec se všichni prodrali k bráně přes měkká těla těch, kterým dlouho poslulovali.

„Tam! Ven! Vzhůru!“ hulákala Melissa Princezně do ucha. „Pro Úl! Na Starý Dub!“

Princezna opustila rampu, jednu

zakroužila a vrhla se k nejnižší větvi Starého Dubu a její malý věrný roj - vešel by se do dětské čepičky - ji následoval, zavěsil se a visel. „Držte se těsně!“ volala udýchaná Melissa. „Staré legendy ožívají! Dívejte se!“

Úl byl zpola skryt kouřem, v němž se pohybovaly Postavy. Včely slyšely, jak se nějaký rámeček rozlepil a praskl, viděly, jak byl do výše pozvednut a otáčen obrovským rukama - a jak poskvněná, vydulá a zkažená odporost hrůzného díla šedých zavěječů, celá ta prohnitá snáška a malými trubčími buňkami byla vyhozena a zasypána hemžícími se Zrůdami, podivně se vyjímajícími na denním světle.

„Páni, to snad není úl! To je muzeum kuriozit,“ řekl Hlas zpoza Roušky. To řekl Včelař svému synovi.

Rudyard Kipling

Přeložili: Michaela Procházková a David Pacovský
(pokračování příště)

Nad Písmem

MY JSME ZVÁNI KE SVOBODĚ

J 8,31-39

To slovo Janova evangelia, které je nám kazatelským plánem naší církve doporučeno na den velikého svátku naší země, 28. říjen, v němž si připomínáme zrození svého svobodného státu po první světové válce, je možné slyšet i při některých jiných, také významných příležitostech. Např. v den světové reformace, který je také připomínán v tomto říjnovém čase. Možná, že bychom toto slovo mohli zaslechnout i při příležitosti dnů, ve kterých si připomínáme po nových dnech a létech své nesvobody její znovunabytí po druhé světové válce. A možná, že by nám zaznělo blíže i při připomínce nedávného darování svobody po čtyřiceti opět nesvobodných a pro mnohé bolestných rocích.

Proč tomu tak je, to je vlastně dost pochopitelné. Zní v tom Janově slově slova o svobodě, o osvobození, o pravdě. A je pravdou, že v těch zmíněných dnech jsme si vždy připomínali po dnech úzkostí, někdy až beznaděje, zoufalství z moci nekonečného zla čas nové svobody, po které jsme toužili a v ni doufali. Ano, to janovské slovo zní svobodou, která je člověku nabídnuta, která je člověku dána a která má být jeho údělem, k níž je člověk povolán, ale i stvořen.

Čím více se snažíme tento text pochopit, tím více asi se nám stává zřejmým, že má Ježíš Kristus v tomto slově na mysli ještě jinou svobodu. Nějak hlubší svobodu, která je možná i předpokladem všech těch svobod, s nimiž své touhy i lidské naděje spojujeme.

To janovské slovo je v textu určeno „Židům, kteří mu uvěřili“. A právě jeho darem, darem tohoto slova je svoboda, kterou Ježíš nabízí, která činí člověka skutečně svobodným. Že je člověk tím, kým být má. Že je svobodným i od všech těch falešných jistot, kterým někdy důvěřuje a jim svěří naivně otěže svého života, aby se stal nakonec jejich otrokem.

Že to s tím vnímáním svobody a nesvobody není až tak jednoduché,

potvrzuje i další děj tohoto biblického příběhu. Když Ježíš mluví o svobodě a osvobození, k němuž zve, Židé k tomu sebevědomě prohlášují: „Jme potomci Abrahámovi a nikdy jsme nikomu neutočili.“ Ale to přece není pravda. Což nebyli otroky v Egyptě a nežijí i v této chvíli, kdy se toto slovo děje, v moci římské veleříše, která o nich, o jejich osudech, tak všemocně smí rozhodovat?

Někdy člověk jako by skutečně neměl rozpoznávat, co je svoboda a co otroctví. Mnozí lidé i u nás ještě nedávno měli pocit jakési svobody. Mnohé si mohli dovolit a možná si také někdy neuvědomovali za jakou cenu, že napomáhali mnohým způsobem zlu, kterým jiní trpěli.

Ta svoboda, o níž zde Ježíš mluví, je ale skutečná svoboda. Svoboda od jakéhokoliv hříchu. Svoboda, v níž člověk vnímá znovu své určení dané mu Stvořitelem. Vnímá jeho slovo a cele se mu dává. Ale možná si i uvědomuje, že to byl ten počátek všeho zlého, že člověk zapomněl na své určení. Zapomněl, že se mnohým nechal svést, leccjakou falešnou jistotou, touhu si nechal našeptat. Tak jako onen Adam: „Budete jako bohové.“ A tak, aniž to hned poznal, ztratil tu svobodu, která měla být jeho údělem, předpokladem jeho pravého štěstí, radosti a plnosti života.

Ano, Židé byli nepochybně dětmi Abrahámovými. Asi i všelijak tělesně. Ale i tady je asi naznačeno, že ani toto tělesné otcovství není dostatečnou nadějí a zárukou. A že je snadné to jeho směřování a duchovní odkaz promarmit. „Kdybyste byli "stále" děti Abrahámovy, jednali byste jako on, ale vy mne, syna Otce nejvyššího, chcete zabít,“ říká Ježíš.

Samozřejmě nejde v tomto Ježíšově slově o takovou svobodu, kterou máme na mysli, když si to slovo o svobodě a pravdě chceme v souvislosti znovunabytí národní svobody připomínat. Je to proto nepatřičné si ho v tomto čase svých výročí připomínat?

Nikoliv, právě naopak. Je to vlastně veliká milost. Ježíš má na mysli svobodu, pravdu, kterou ke svému životu pro jeho bohatost potřebujeme. K ní jsme byli stvořeni, proto ji pro svůj život potřebujeme. A on nám ji chce dát, uslyšíme-li jeho slovo. A co víc, zůstaneme-li v tomto slově. Budeme-li jeho slovem žít, zůstaneme svobodni. A budeme žít tím pravým životem, tím skutečně bohatým životem. Pro sebe, ale vlastně i pro svou zemi. Abychom tímto bohatstvím, této svobody směli být i oporou, pomocí a nadějí své zemi. A napomáhali svou věrností Slovu této zjevené pravdě a té skutečné svobodě své země. A byli i jejími pravými budovateli a pomocí i nadějí její dobré, právě budoucnosti.

Jaromír Tuček

Kolik úsilí,
lidských obětí
je i za tím dávným
28. říjnem 1918,
který probudil
tolik radosti, nadšení
v naší zemi.
Nikdy bychom však
neměli zapomenout
na vděčnost tobě, Pane,
že tys nás obdaroval
darem svobody tenkrát,
ale i nejednou potom.
Ne vždy jsme s tvou milostí
a tvou prozřetelnou péčí
dovedli i moudře
hospodařit.
Proto tě o to víc
prosíme, dej,
abychom nepromarnili
tu milost,
že nám smí i dnes
tvé slovo znít.
Je přece vždy mocí a silou
naší přítomnosti,
ale i jedinou a pravou
nadějí naší budoucnosti.
Dej nám tu moudrost,
abychom ho nepřeslechli.

NAĀ BRÁZDILOVÁ: „SLUŽBA V CÍRKVI...“

Pokračování ze str. 1

* To je opravdu velice zajímavá a pěkná historka a navážu na ni další otázkou. Mohla byste říci, jaké mají ženy v duchovenské službě výhody a jaké nevýhody?

To je těžká otázka. Budu velmi osobní, protože můj muž byl taky farář, i když devatenáct let pracoval na silnici. Vzpomínám si, že jsem viděla velké rozdíly. Manžel měl na svou práci, třeba když chystal kázání, absolutní klid a pohodu. Já ne, já jsem musela při přípravě kázání vařit, umýt nádobí, práť, žehlit, a tak jsem si dodneška zvykla, že třeba při uklidu ráda na něco myslím. Mě to baví při tom něco dělat. A to je, myslím, ten zásadní rozdíl. Muž potřebuje kolem sebe pohodlí a klid, kdežto my, ženy, se asi dovedeme rozdělit a dělat dvě věci najednou. A mě dodneška při uklízení láká, abych o něčem přemýšlela a něco dávala dohromady. Tak to je, myslím, ten zásadní rozdíl. Myslím, že ženy si někdy tuto přednost ani neuvědomují – že to je vlastně úžasná síla, kterou v sobě mají.

* A třeba to negativní v tomhle směru?

Negativní bylo to, a teď jsem si to uvědomila, že jsem příliš žila jenom pro svoji obec a že jsem se musela mnoha věcí, které jsou normální pro ostatní ženy, zříct. Ale já jsem to nebrala jako oběť. Teprve teď vidím, čeho všeho jsem se zřekla, ale neláká mě to, nelituji toho, nelituji se. Jenom si říkám, že stejně jsme dřív žili v jakémsi takovém maličkatém ghettu jenom obklopeni svými a teď, když žijí v duchodu na normálním sídlišti, teprve vidím, že všechno je jinak. Vidím život jinak, ale nelituji, rozhodně nelituji.

* Otázka, kdybyste se mohla vrátit zpátky do roku 1947 a musela se znovu rozhodovat, jestli přijmete kněžské svěcení nebo ne, je asi zbytečná.

Je. Je zbytečná. Já jsem o tom poslední dobou velmi přemýšlela, protože mám dost času teď v důchodu na přemýšlení i na studium a zjistila jsem, že nevím o jiném zaměstnání. Možná bych byla psycholožkou, ale to také nevím. Možná že kdybych mohla nastoupit se všemi těmi zkušenostmi, kterých jsem nabyla, tak by to bylo jiné – ale asi kdybych teď nastoupila, zase bych hledala a tápala, jako jsem hledala celý život.

* Vy už jste se trochu o tom zmínila, ale přeci jenom se ještě vrátíme k tomu, jak jste skloubila roli matky v rodině a duchovní matky v náboženské obci?

Když teď porovnávám, jak prožívají své mateřství dnešní mladé ženy, tak se tomu trošičku dívám, protože my jsme těhotenství braly jako něco docela normálního. Já jsem při třech svých dcerách do poslední chvíle pracovala. A neměla jsem potřebu si vybírat mateřskou dovolenou. Tehdy ani nebyly tak dlouhé, takže jsem hned začala dělat. Když jsem například s poslední dcerou přišla z porodnice, tak pátý den už jsem měla udělanou měsíční uzávěrku. A dneska to ženy berou tak, jako že si musí odpočinout, potřebují pohodlí, jsou unaveny. Já si nevzpomínám, že bych to takto prožívala. Je pravda, že jsem měla tu výhodu, že jsem měla u sebe maminku, která ze mne přece jenom snála část povinností. Stejně ale bylo pro mě normální aspoň jednu noc v týdně až do rána práť a žehlit. Nepokládala jsem to za velkou oběť, bylo to prostě normální.

* Myslíte si, že jste rodinu nešídila v tom, že jste musela svůj zájem, lásku a péči dělit mezi ty ostatní?

Já myslím, že ne, protože zvláště když dcery dospívaly, tak vždycky večer jsem si udělala čas a u večere jsme dlouho seděly a vyprávěly si. Vždy jsem dávala veliký důraz na to, aby se vypovídaly, aby to ze sebe všechno

dostaly. A taky jsem se snažila o to, aby moje dcery, i když to někdy bylo těžké, protože neměly lehkou pozici, ale aby nebraly jako nějakou tíži, že jsou jiné než ostatní. Aby to braly jako veliké dobrodružství života, a myslím, že dodneška to tak berou.

* Můj poslední dotaz, nebo moje poslední přání bude to, abyste vzkázala něco ze svých zkušeností, něco co jste prožila a co asi budou prožívat všechny ostatní ženy-farářky. Ale nejenom farářky, prostě všechny ženy, které v církvi pracují. Co byste jim tedy řekla?

Já bych jim především řekla, aby si uvědomily, že dělat tuhle službu není žádná pohodlí. Chce to nejen velikou odvalu a fyzickou práci, ale i takový nepokojný mozek. Chť stále něco hledat, objevovat, stále se zdokonalovat nejenom ve službě, ale i v hlubokém teologickém myšlení, v práci s Písmem, protože s Písmem nejsme nikdy hotovi. Je to úžasné a myslím si, že my, ženy, na to máme, že se umíme takto poprat. Jenom ze sebe nechť dělat nějaké křehotinky a chudinky, které musí být obskakovány.

* Sestro farářko, děkuji vám za krásný rozhovor, děkuji za to, že jste mezi nás vážila cestu a přeji hojnost Božího požehnání do dalších let a vlastně i do té kněžské služby, i když už jste v důchodu. Ale kněžská služba vlastně trvá až do smrti, takže ať vás Pán Bůh ochraňuje.

Já vám taky děkuji za pozvání a zároveň si dovoluji všechny naše posluchače vyzvat k tomu, aby se nenechali uvlačtet všelijakými starostmi, které přicházejí, bolestmi, stářím, aby v sobě neustále, až do té chvíle zavolání si nesli velikou naději pro život a pro lásku, pro porozumění. Děkuji.

Otázky kladla: Anna Štěpánková

V pořadu Banánové rybičky na ČT1 vystoupí 1. listopadu biskup Jan Hradil

Malé úvahy o toleranci 2.

V metru dopadl přímo vedle mne tělnatý chlapík a na jeho klíně přistála jeho přítelkyně. Oba se chovají zcela nenuceně jako v posteli. Už jsem leccos zažila, ale aby se to odehrávalo v tak bezprostřední blízkosti mojí osoby, to se zatím nestalo. Vadí mi to. Mám se ozvat, nebo ne? Asi ne, asi by mi to nepomohlo. Takový je dnešní svět. A tak raději nevidím, neslyším a předstírám spánek, protože mám těžkou tašku a jsem příliš unavená na to, abych se zvedla a odešla pryč. Ostatně v přečpaném metru stejně nemám kam.

Před dvaceti lety jsem se v jedné své reportáži z Londýna velice podivovala nad tolerancí Britů, kteří si naprosto nevšimají toho, kdo je jak oblečen. Dneska se stejně mohu podívat nad tolerancí obyvatelstva hlavního města, které si vůbec nevšimá toho, kdo je jak nastrojen, ustrojen, postrojen, ale případně i odstrojen. Bylo příliš horké léto, a tak téměř nahá zadnice už neudělá ani ten nejmenší dojem, i když je ozdobena tím nejpozoruhodnějším tetováním. Jedinou možností, jak vzbudit všeobecnou pozornost, je, když si žena středního věku oblékne střízlivě elegantní oblečení, má bezvadné punčochy, vyleštěné střevíce, rukavice a klobouk a nevěče zároveň čtyři igelitky s nákupem. To pak všichni koukají na to zjevení s otevřenou pusou, i když lze takové věci vidět v kinu nebo doma na videu. Neboť taková bílá vrána, když už si pořídí ty rukavice a klobouk, by měla zároveň vědět, že může usednout jen do automobilu luxusní značky a pohybovat se pěšky nanejuvš tak v hotelových halách, a ne jezdit s obyčejnými lidmi „sockou“.

Zcela zvláštní kapitolu pak tvoří účesy. Žena spíše pokročilého než středního věku natřásá své dlouhatánské vlasy jako rusalka za úplíku. Jiná má hlavu opletenou drobnými čapky, další hlavu zplstnatělou a mírně zapáchající. Z bezpečnostních důvodů usedám vedle jedné na jezka ostříhané, z jejíž hlavy vylázejí tři červené čapky. Dobrý nos se chrání před rozbitím sám. Jsem tolerantní člověk a nedávám tím najevo jakýkoliv postoj k této věci, ale onehdy jsem slyšela, jak velice se rozhořly vši. Také vím, kolik stojí takový speciální šampon, který není ani dostatečně účinný. Rovněž nemám vědomost o tom, kde se v těch

Dokončení na str. 4

EVANGELIZACE A MISIE – ÚKOL KAŽDÉHO KŘEŠTĀNA 2

Dokončení ze str. 1

naší církve v prvních letech jejího života. V Českých zápasech se dočteme o počtu dítek námi vzdělávaných, který přesahoval v jednu dobu číslo 250 000. Cesta do škol však nesmí být násilná a není možné k ní faráře nutit. Je nutné pamatovat na dary, kterými je vybaven a podle nich připravit duchovního pro vstup do škol. Vybavit ho kvalifikačně tak dobře, aby splňoval standardy požadované školským nebo vysokoškolským zákonem. Vzpomeňme na Akademický klub Tábor, který sdružoval a sdružuje mnoho studentů a dnes i absolventů různých typů škol ad. Nutné je však i podporovat kurzy, pořádání teologických konferencí v rámci tzv. dalšího vzdělávání. Musíme podporovat růst vlastních gymnázií, středních, vyšších odborných i dalších vysokých škol, kde budeme mít prostor k předkládání našeho učení, myšlenek našich otců v souladu s Písmem, tradicí a naší vlastní náboženskou zkušeností.

c) *Sociální a charitativní služba církve* – jsme tu pro ty poslední z posledních a i tuto službu jsme radikálně omezili. Ještě v 50. letech jsme měli několik set sociálních odborů náboženských

obcí. Dnes jsme systémovou práci obcí opustili a snažíme se alespoň nárazově doplnit to, co nám schází. Službu potřebným formou sbírek oněšeného šatstva, použitých hraček. Jen v mála obcích se podařilo právě díky asistentům uskutečňovat sociální službu církve. Každý farář, který si to uvědomí, se pak nárazově snaží zachytit lidi, kteří stojí před sociální propastí, jež jsou ohroženi sociální exkluzí. Chybí však systém práce speciálně připravený pro specifika každé náboženské obce. Speciální sociální a charitativní služba církve jistě zajistí nové vedení Diakonie a misie ČČSH, ale každodenní práci v tzv. 1. linii musí zajistit náboženské obce. Sestry a bratři, laici i duchovní, kteří tam žijí. Je nutné pravidelně navštěvovat všechny domovy seniorů, oddělení následné péče, diakonická a charitativní zařízení.

d) *Pastorační služba církve* – podle analýzy předkládané každoročně víkáři na úřad diecézní rady lze s radostí sledovat, že počet pastoračních návštěv meziročně roste. Jsou náboženské obce, kde pastorační sledované přinejmenším počtem návštěv, radikálně roste. Z dotazníku, který někteří služebníci církve odevzdávali, však

jednoznačně vyplývá, že obsah pastorační služby je mnohými chápán různě. Opět neexistuje "PROGRAM" možná samostatně pro každou náboženskou obec, který by zjistil potřeby obyvatel v dané oblasti a speciálně pro daný region pomohl duchovním či kazatelům na cestě za pastorem. 1. polovina 20. století nám opět může být vodítkem, neboť z deníků jednotlivých duchovních naší církve se např. můžeme dočíst, že dotyčný 10.15 přišel na pastorační návštěvu k dlouholetému člena církve, probíral s ním např. situaci v rodině, 10.50 odešel, aby 10.55 navštívil dalšího a rozebíral další otázky atd. Opět se sice snažíme nesměle pronikat do věznic či nemocnic, ale chybí celková koncepce, kterou musíme společně vytvořit.

e) *Misijní služba* – Římskokatolická církev již dlouhou dobu považuje naše území za misijní. Stát, který před bezmála 600 lety tvořilo přes 90 % husitů, stojí dnes z pohledu statistik na nejhrošším místě ve světě. Z rozhovorů s lidmi, se kterými se potkáte, však jednoznačně vyplývá, že i oni "něčemu" věří a že častokrát ono NĚCO je velmi blízké budoucímu vyznání: Věřím v Ježíše Krista... Misie naší církve

však musí vycházet z nových forem evangelizace a misie. Dokonce se nesmí obávat ani propagace křesťanství různými "nositeli zvěsti" – je dovoleno pro přiblížení použít divadelní představení s náboženskou tematikou, koncerty klasické, avšak i moderní hudby, etickými i dalšími odbornými přednáškami (např. z oblasti genetiky a vývoje člověka) ad.

Dále je nutné zřizovat dětské domovy, mateřská centra, konat svátostné i mimosvátostné úkony a další.

Konkrétní postup

a) *Přípravné období* – Opětovně zjistit územní rozlohu (tak jak bylo uvedeno např. ve Schematismu z roku 1930) a počet obyvatel v dané lokalitě náboženské obce. Zjistit, kolik je na území náboženské obce nemocnic, poliklinik, škol, příp. nápravných ústavů, vězení, ale také domovů pro seniory, dětských domovů, center pro lidi s handicapem, pro matky s dětmi, komunitních center ad. a shromáždit potřeby lidí v těchto zařízeních.

b) *Provést rozbor situace* - V tomto období je nutné sledovat počet duchovních a počet kazatelů a sledovat poměr, nakolik jejich výkon pomohl či pomáhá k rozkvětu náboženské obce nejen sledováním účasti na bohoslužbách, ale komplexním sledová-

ním všech činností obce. Dále je nutné sledovat další aktivity náboženské obce, a sice v tom smyslu, zda a co tyto aktivity náboženské obci přinesly. Sledovat veškeré další činnosti obce a také možnosti těchto činností právě zjišťovat, zda místně příslušný duchovní či kazatel má dary k oslovení sledované skupiny občanů. Pokud ne, je nutné náboženskou obec o takového kvalifikovaného a charismatického služebníka doplnit.

c) *Vyhodnotit* – Na základě rozboru za přispění rady starších připravit návrh individuálního programu pro každou náboženskou obec.

d) *Uplatňovat* – Po návrhu individuálního programu začít s jeho uplatňováním.

e) *Kontrola* - Každý rok přistoupit k vyhodnocení na základě auditu, který by navrhl vikář dané oblasti a na základě kterého by bylo opětovně zhodnoceno, zda např. posílení personálního stavu náboženské obce mělo kýmýžený efekt nebo ne.

Byl-li by tento model použitelný na území pražské diecéze, mohl by přinést prospěch i celku církve.

h. doc. ThDr. David Tonzar, Th. D. ředitel úřadu a vedoucí diecézního tajemníka

ZPRÁVY

Celocírkevní bohoslužby

Ve Sboru kněze Ambrože v Hradci Králové se v neděli 28. října v 15 h konají tradiční slavnostní bohoslužby k výročí vzniku samostatného Československa, při kterých budou našimi hosty patriarcha Tomáš Butta a generální biskup Slovenské evangelické církve Miloš Klátik, který bude mít promluvu.

Štěpán Klásek

Slavnostní shromáždění

Srdečně všechny zveme do našeho sboru v Praze 10-Strašnicích, Vnohradská 161, kde chceme v neděli dne 28. října v 9 h Pánu Bohu poděkovat v bohoslužebném shromáždění za vznik samostatné Československé republiky. Spoluúčinkuje pěvecký sbor "Vyšehrad". V závěru shromáždění zapálíme symbolickou slavnostní hranici.

(jš)

Spomienka

Prof. ThDr. JÁN MICHALKO, bol 20 rokov generálnym biskupom ECAV. V tomto prípade sa dá povedať, že roky skutočne bežia. Pri mojom nástupe do Bratislavy v r. 1988 to bol práve Prof. ThDr. Ján Michalko, ktorý mi umožnil nielen vstup do ekumenického sveta na Slovensku, ale aj do sveta Evanjelickej cirkvi a.v.

Žijeme dobu, ktorá nevie ďakovať. Preto si dovoľujem týmto poďakovať a súčasne vyprosiť od bohoslužobného stola mier, klúd a pokoj zosnulému biskupovi. Žil v ťažkom období. Nebolo jednoduché byť na čele cirkvi. O to je dnes jednoduchšie odsudzovať a posudzovať. Tu stojí zato zmienit

slová Písma Svätého „Smrti, kde je osten tvůj?“ Moja odpoveď je „V ľudskom zmierení.“ Biblický text pokračuje: „Smrti, kde je tvé víťazstvo?“ Opät'ja mám zato, že víťazstvo smrti je v netolerantnosti.

Prof. ThDr. Ján Michalko (* 16. 10. 1912, + 10. 12. 1990) by sa dňa 16. 10. 2007 dožil 95 rokov.

Jan Hradil

Díkůvdání v Čelákovících

V loňském roce si naše náboženská obec v Čelákovících připomněla 70. výročí otevření Husova sboru.

V letošním roce se podařilo k objektu Husova sboru přistavět byt a stavebně upravit stávající modlitebnu. Za toto dílo děkujeme Pánu Bohu i všem našim sestřím a bratřím i členům několika dalších náboženských obcí, kteří nás svými peněžitými dary podpořili.

Budeme vděční za jakýkoliv drobný peníz, který bychom mohli ještě přijmout na účet 27-0959610247/0100, abychom mohli dokončit vnitřní úpravy a vybavení. Zveme naši církevní veřejnost i přátele k bohoslužbě díkůvdání dne 3. listopadu v 15 h našem Husově sboru, kterou povede bratr patriarcha ThDr. Tomáš Butta.

Až potud nám pomáhal Hospodin z milosti, proto k budoucnosti dál hledme s důvěrou.

Jana Špaková

Výročí kostelíka

V neděli 21. října v 14.30 h se konala slavnostní bohoslužba k 105. výročí otevření kostelíka v Jablonném Podještědí-České Vsi. Při ní jsme též poděkovali Hospodinu za letošní úrodu. Sloužil br. farář Mgr. David Tomčík a kázal br. kazatel Vlastimil Náhoda. Hrál pěvecký sbor z NO Liberec pod

vedením Mgr. Petra Trunce. I za chladného počasí nás hrálo u srdce v příjemně stráveném odpoledni ve společenství věřících.

Mgr. Vítězslav Lorenovicz

Vzpomínkové bohoslužby

Rada starších oznamuje, že vzpomínkové bohoslužby se budou konat v našem sboru v Lounech, Jakoubkova 1533, v pátek 2. listopadu od 17 h.

(rst)

Lomnický krok

Žalmem 150, jehož verše nabádají chválit Hospodina (také) harfou i ceterou, bubnem i tancem, strunami i flétnou zahájil bratr farář Aleš Jaluška v neděli 14. října už patnáctý ročník Lomnického kroku. Během dopoledního koncertu konaného v tamním Husově sboru vystoupili Miloš Dvořáček, Jan Matěj Rak, Dáša Voňková, Karel Diepold a kytarové duo Náhodná setkání. Texty písní vyjádřily vztah k Hospodinu, přírodě i člověku. Bratr farář je doplnil čtením rabínské texty, které přeložil z hebrejštiny.

Jan Vaníček

Básnický podvečer

Ve čtvrtek 1. listopadu v 18 h se koná podvečer s básnickým souborem Miroslava Matouše "Dívčí meditace". Verše recituje Táňa Jachnická, hrou na kytaru provází Štěpán Rak. K účasti zve Milíčův dům Praha 3-Žižkov, Sauerova 2 a nakladatelství CEVAP.

(red)

Nové číslo bankovního účtu ústřední rady

43-569530217/0100

Veškeré platby, prosíme, poukazujte na tento účet.

Malé úvahy...

Dokončení ze str. 3 obrovitých luxusních nákupních center sežene obyčejný petrolej.

Závěrem bych se chtěla sama nad sebou zamyslet, nakolik jsem tolerantní ke svým spoluobčanům. Nu, pokud jde o nevhodné chování a příliš vyzývané oblečení (případně odhalení) některých lidí, musím říci, že nemám pochopení. Vadí mi to a myslím si, že by se s tím mělo něco dělat. Pokud jde o výstřelky v účesech a oblečení, je mi to srdečně jedno. Pokud to srovnáme s tím, co se často nabízí na módních přehlídkách, je to vlastně ještě velice střelivé. Pro mne za mne, nechť se každý obléká a češe, jak ho to baví a jak mu to vyhovuje. Když se někomu líbí kroužek v nose, třeba se mu nelíbí zase moje náušnice, ale nevzdám se jich.

Několik let jsem byla přísedící městského soudu a viděla jsem tam řadu sympatických, bezvadně oblečených a učesaných darebáků a zločinců. Člověk se v lidech může mýlit. Když prorok Samuel už podruhé vybíral pro svou zemi krále, řídil se touto radou: Nehleď na jeho vzhled ani vysokou postavu. Člověk se dívá na to, co má před očima, Hospodin však hledí k srdci. (1 S. 16,17)

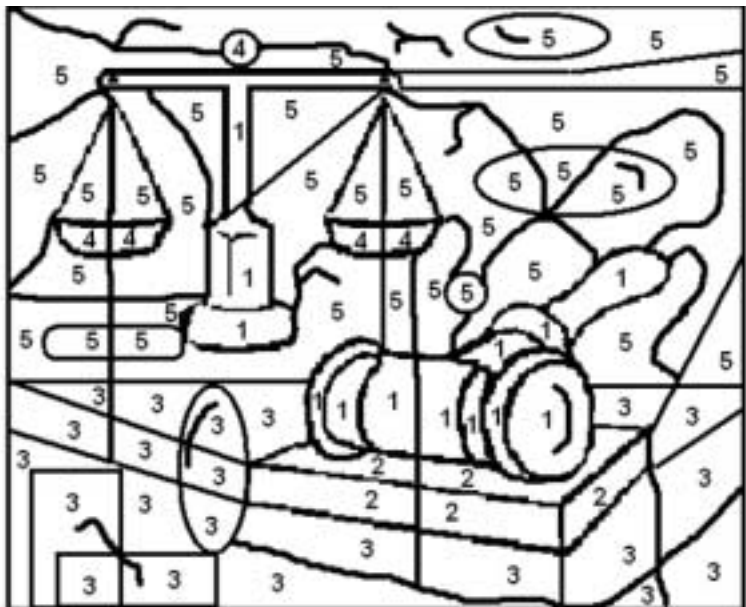
Jana Krajčírřiková

Jindřiška Kubáčová

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

O SOUDCI A VDOVĚ

Soudce dlouho nechtěl vdově pomoci. Nakonec se však neodbytná žena přece jen dočkala. Mezitím si my ostatní můžeme vybarvit obrázek:

1 - hnědá
4 - červená

2 - černá
5 - modrá

3 - žlutá

Poznáte, co je na obrázku?

(Řešení z minulého čísla: Vděčnost.)

Český zápas

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wucherlova 5, 166 26 Praha 6

Šéfredaktorka: Dr. Helena Bastlová, redakce: Mgr. Jana Krajčírřiková, Ivana Kyselová, Mgr. Ervín Kukuczka, Petra Štěpánová, tel.: 220398107, mail: ceskyzapas@csh.cz

Tisk: Grafotechna, Distribuce: A.L.L. production s.r.o., F. V. Veselého 15, 190 00 Praha 9

KALENDARIUM – ŘÍJEN/LISTOPAD

29. 10. 1787 - V Nosticově divadle v Praze uskutečnila italská operní společnost premiéru opery W. A. Mozarta Don Giovanni (na libreto Lorenza da Ponte). Orchestr dirigoval samotný Mozart.

30. 10. 1877 - Narodil se ve Vídni Stanislav Kostlivý (+ 7. 12. 1946 v Praze) - slavný lékař-chirurg, který byl od roku 1919 zakladatelem a přednostou chirurgické kliniky Univerzity Komenského v Bratislavě. Výrazem jeho vážnosti v lékařském světě bylo mj. i to, že byl roku 1912 zvolen předsedou Lékařské komory pro Markrabství moravské a že v letech 1930-39 byl prvním prezidentem Lékařské komory pro Slovensko. Ve své vědecké činnosti se věnoval hlavně chirurgii žaludku a dvanáctníku, kolapsové terapii tuberkulózy plic a řadě problémů onemocnění jater. Byl ovšem především zakladatelem slovenské chirurgické školy a vychoval řadu předních slovenských chirurgů.

31. 10. 1882 - Narodil se v Peřinově u Jilemnice Josef Král (+ 22. 2. 1978 v Praze) - filosof a sociolog, od roku 1924 profesor na bratislavské filosofické fakultě. V letech 1932-50 (s výjimkou uzavření vysokých škol nacisty) byl profesorem Filosofické fakulty Karlovy univerzity. Stál v čele Pražské sociologické skupiny. Vydával vlastní časopis *Sociální problémy*, orientovaný na nemarxistický socialismus. Filosofii chápal Král v duchu pozitivismu jako snahu o jednotný výklad světa na základě poznatků jednotlivých speciálních věd. Od jednotlivých věd se filosofie liší univerzálností předmětu, mírou subjektivnosti a hypotetičnosti svých závěrů, nelíbí se však metodou. Na rozdíl od ortodoxního pozitivismu nevyučoval z filosofie metafyziku - ta totiž odpovídá lidské potřebě orientovat se ve světě a životě na základě jednotného a celistvého názoru. Společně s dánským filosofem Haraldem Høffdingem je autorem *Přehledných dějin filosofie* (1941), které vynikají věcností a přesností. Je také autorem prvního uceleného přehledu vývoje našeho filosofického myšlení - *Československá filosofie* (1937). Jeho pozitivismus se výrazně uplatnil v jeho sociologických studiích. V letech 1946-47 kritizoval marxistickou filosofii, která začínala nabývat hegemonistické pozice.

31. 10. 1817 - Zemřel v Buxacaxie v Bolívii Tadeáš Haenke (* 5. 10. 1761 v Chříbské) - botanik, lékař a cestovatel, jehož hlavní vášní byla botanika. Již za studií jezdil poznávat po Čechách květeny, o které vydal roku 1791 v Drážďanech závažnou práci. Od roku 1786 působil ve Vídni a dva roky nato podnikl studijní cestu do Alp. Popsal některé dosud neznámé rostliny a jeho věhlas byl už takový, že byl doporučen jako botanik na proslulou Malaspinovu výpravu (1789) do Jižní Ameriky a Tichomoří. Než dorazil do Španělska, loď odjela, a tak Haenke se šťastnou náhodou zachránil. Výprava už mezitím odcestovala, a tak se za ní vydal sám napříč tehdy neprobádaným kontinentem. Nakonec v dubnu 1790 Malaspinu dostihl, když za nesmírných útrap překročil Andy a učinil řadu závažných botanických objevů. O jeho univerzálních schopnostech svědčí i to, že se po smrti svého kolegy ujal i geodetických a fyzikálních měření výpravy. Až do roku 1809, kdy se definitivně usadil na svém statku Buxacaxii v Bolívii, podnikl řadu cest po Jižní, Střední, ale i Severní Americe, navštívil Filipíny, Austrálii, Nový Zéland a tichomořské ostrovy. Jeho život nepostrádal dobrodružné momenty, protože vynikající vědec byl především velkým člověkem a nedokázal se zavírat do ticha pracovny a nevnímat život kolem sebe. A tak pomáhal Latinoameričanům v jejich boji za svobodu proti Španělům, byl kazatelem a misionářem mezi Indiány i vládce několika kmenů, u nichž se "těšil oblibě jako málokterý běloch". Z mnoha Haenkových objevů připomeňme aspoň viktorii královskou, kterou jako první Evropan nalezl, popsál a poslal do Evropy. Jako první také zdolal proslulou horu Chimboraso. Jeho cenné sbírky, i když se z nich do Evropy dostala jen část, obohatily mimo jiné i vznikající Vlastenecké (Národní) muzeum.

1. 11. 822 - Po skončení podzimních lovů se císař Ludvík Pobožný odebral k prezimování do Frankfurtu nad Mohanem, kam také svolal říšský sněm, jehož se zúčastnili i vyslanci západních Slovanů (Obodritů, Srbů, Veletů, Čechů, Moravanů), Praedenecentů a v Panonii sídlících Avarů. Jde o první zmínku o Moravanech v historických pramenech. To svědčí o tom, že se některé slovenské kmény dostaly do formální podřízenosti na říši franské (snad v podobě placení pravidelného tributu).

1. 11. 1002 - Kníže Vladivoj se dostavil do Řezna ke králi Jindřichovi II. a slíbil mu věnost. Odměnou obdržel Čechy v léno. Vladivoj tak dobrovolně vstoupil do vztahu podřízenosti vůči římskoněmeckému králi (tento akt byl po staletí vykládán jako důkaz, že český stát byl římskoněmeckým lénem).

1. 11. 1127 - Kníže Vladislav ustanovil svého kaplana Daniela Milíka novým pražským biskupem a přijal od něj (manskou) přísahu věrnosti.

2. 11. 1642 - U Breitenfeldu (poblíž Lipska) došlo k jedné z rozhodujících bitev třicetileté války, v níž bylo císařské vojsko rozdraceno Torstenssonovou armádou. Poražený Leopold Vilém ohlásil 9. ledna 1643 svou abdikaci na vrchního velitele; jeho nástupcem se stal Matyáš Gallas.

3. 11. 1527 - Ferdinand I. byl korunován uherským králem ve Stoličném Bělehradě. Jan Zápolský požádal o pomoc Turky.

3. 11. 1622 - Na brněnské radnici bylo vyneseno dalších 20 rozsudků smrti. Na přímluvu kardinála Dietrichštejna a Karla st. ze Žerotína jim byly tresty smrti změněny na tresty vězení na Špilberku.

3. 11. 1927 - Zemřel v Praze Karel Matěj Čapek-Chod (* 21. 2. 1860 v Domažlicích) - spisovatel a novinář.

(red)